

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ПІДПРИЄМНИЦТВО

освітньо-професійна програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь	Магістр

Розробник
Мороз Світлана
доцент кафедри
підприємництва і права,
к.пед н., доцент

Гарант ОПІ
Усенко Світлана
завідувач кафедри біології
продуктивності тварин
імені академіка О.В. Квасницького,
д.с.-г.н., к.б.н., с.н.с.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Підприємництво
Місце в індивідуальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Світлана МОРОЗ, к.п.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права. <i>Контакти:</i> ауд. 484 (навчальний корпус № 4) ✉: svitlana.moroz@pdaa.edu.ua , ☎: +380509808232, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/moroz-svitlana-eduardivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва <i>ОПП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Дисципліни, включені до програми вступного фахового випробування: «Годівля тварин і технологія кормів»; «Розведення сільськогосподарських тварин»; «Технологія виробництва молока і яловичини»; «Технологія виробництва продукції свинарства»; «Технологія виробництва продукції птахівництва»; «Конярство»; «Технологія виробництва продукції аквакультури»; «Технологія виробництва продукції бджільництва»; «Технологія виробництва продукції вівчарства і козівництва»; «Технологія виробництва продукції кролівництва і звірівництва»; «Технологія переробки продукції тваринництва»; «Технологія молока і молочних продуктів»; «Технологія м'яса і м'ясних продуктів».

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань та практичних навичок, які дозволять налагодити ефективну підприємницьку діяльність на ринку, у тому числі реалізовувати комерційні проекти у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти системне уявлення про сутність і особливості підприємницької діяльності у галузі виробництва і переробки продукції тваринництва, ознайомити студентів з основами, формами і методами організації підприємницької діяльності, навчити використовувати отримані знання для створення і ведення бізнесу.

Компетентності:	
<u>Загальні:</u>	<u>Фахові (спеціальні):</u>
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	СК 5. Здатність організовувати підприємницьку і фінансову діяльність та оцінювати економічну ефективність виробництва і переробки продукції тваринного походження. СК 6. Здатність практично управляти робочими або навчальними процесами у сфері виробництва і переробки продукції тваринного походження, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

	<p>СК 8. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням технічних економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.</p> <p>СК 10. Здатність зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>СК 11. Здатність організовувати та управляти технологічними процесами органічного виробництва та переробки продукції тваринництва.</p>
--	---

Програмні результати навчання:

<p>РН 7. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері виробництва і переробки продуктів тваринництва, визначати цілі та завдання, планувати і розподіляти роботи, управляти ресурсами.</p> <p>РН 9. Приймати ефективні рішення з питань виробництва і переробки продукції тваринництва, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їх розвиток, визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.</p> <p>РН 10. Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики.</p>

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма 204ТВППТ мд 2022					заочна форма 204ТВППТ мз 2022				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	с.р.		л	п	лаб.	с.р.
Тема 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності	10	2			8	6				6
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності	11	2	2		7	5				5
Тема 3. Планування та технологія заснування власної справи	12	2	2		8	9	2	2		5
Тема 4. Підприємницькі ризики	11	2	2		7	5				5
Тема 5. Фінансування та особливості оподаткування підприємницької діяльності в Україні	12	2	2		8	5				5
Тема 6. Основи управління підприємницькою діяльністю та якістю продукції	11	2	2		7	6				6
Тема 7. Комерційна діяльність підприємницьких структур.	12	2	2		8	7	2			5
Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств	11	2	2		7	7		2		5
Індивідуальні завдання: контрольна робота						40				40
Усього годин	90	16	14		60	90	4	4		82

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Денна форма навчання (204ТВППТ_мд_2022)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Презентація, реферат	
РН 7	8	9,3	8	8	33,3
РН 9	8	9,4	8	8	33,4
РН 10	8	9,3	8	8	33,3
Разом	24	28	24	24	100

Заочна форма навчання (204ТВППТ_мз_2022[л.н.])

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	
РН 7	8	2,6	9,4	13,3	33,3
РН 9	8	2,7	9,3	13,4	33,4
РН 10	8	2,7	9,3	13,3	33,3
Разом	24	8	28	40	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання 204ТВППТ_мд_2022

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Презентація, реферат	
Тема 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності	3	–	3	12	9
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності	3	4	3		13
Тема 3. Планування та технологія заснування власної справи	3	4	3		13
Тема 4. Підприємницькі ризики	3	4	3		13
Тема 5. Фінансування та особливості оподаткування підприємницької діяльності в Україні	3	4	3	12	13
Тема 6. Основи управління підприємницькою діяльністю та якістю продукції	3	4	3		13
Тема 7. Комерційна діяльність підприємницьких структур.	3	4	3		13
Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств	3	4	3		13
Разом	24	28	24	24	100

Заочна форма навчання 204ТВППТ_мз_2022 [1] л.н.

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	
Тема 1. Сутність та особливості підприємницької діяльності	3		3,5	20	11,5
Тема 2. Суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності	3		3,5		11,5
Тема 3. Планування та технологія заснування власної справи	3	4	3,5		15,5
Тема 4. Підприємницькі ризики	3		3,5		11,5
Тема 5. Фінансування та особливості оподаткування підприємницької діяльності в Україні	3		3,5	20	11,5
Тема 6. Основи управління підприємницькою діяльністю та якістю продукції	3		3,5		11,5
Тема 7. Комерційна діяльність підприємницьких структур.	3		3,5		11,5
Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств	3	4	3,5		15,5
Разом	24	8	28	40	100

Викладач здійснює контроль за якістю знань та вмінь здобувачів вищої освіти за 100-бальною шкалою, 4-х бальною шкалою та ЄКТС.

Схема оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти за дисципліною

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка ЄКТС	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним опануванням освітнього компонента)

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

– **розв’язування тестів** (по кожній темі 10 тестових завдань). Бали: від 0 до 3 (по 0,3 бали за кожну правильну відповідь);

Кількість балів	Критерії оцінювання
Денна і заочна форма навчання	
3	всі тести розв’язані вірно.

– **виконання вправ на практичних заняттях**. Практичне заняття складається з двох частин. Перша частина занять – індивідуальне опитування, включає різні форми виявлення ступеня засвоєння теоретичного матеріалу. Друга частина відводиться на розв’язання вправ і практичних задач, які оцінюються за шкалою від 0 до 4 балів за такою схемою:

Кількість балів	Критерії оцінювання
Денна і заочна форма навчання	
4	здобувач вищої освіти правильно вирішив задачу, сформулював обґрунтований висновок з посиланням на конкретні нормативно-правові акти; розрахунки здійснені вірно;
3	здобувач вищої освіти показує знання методики розв’язання практичного завдання (задачі) та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені окремі незначні помилки у розв’язанні;
2	здобувач вищої освіти має елементарні, нестійкі навички виконання завдання; планує та виконує частину завдання за допомогою викладача;
1	здобувач вищої освіти не вирішив задачу, або вирішив задачу з помилками.

– **виконання завдань самостійної роботи**. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи за всіма темами дисципліни.

Кількість балів	Критерії оцінювання
Денна форма навчання	
3	здобувач вищої освіти вірно розкрив питання самостійної роботи; демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки;
2	здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень питання самостійної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	здобувач вищої освіти демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді.
Заочна форма навчання	
3,5	здобувач вищої освіти вірно розкрив питання самостійної роботи; демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки;
3	здобувач вищої освіти демонструє знання і розуміння основних положень питання самостійної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
2	здобувач вищої освіти демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді;
1	здобувач вищої освіти демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні.

– **підготовка реферату** – протягом вивчення тем навчальної дисципліни студент обов'язково виконує за будь якою темою на вибір реферат

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
<i>Денна форма навчання</i>	
11-12	проблема, яка розглядається у рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел – 5-6 позицій, відповідає діючому стандарту оформлення бібліографії: здобувач при захисті реферату повністю демонструє засвоєний результат навчання за темою реферату;
6-10	тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, логіки викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки, здобувач при захисті реферату не повністю володіє матеріалом щодо результату навчання за темою реферату;
0-5	тема реферату нерозкрита або ж не повністю розкриває заявлений результат навчання, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, здобувач відмовляється від захисту.

– **підготовка презентації** – протягом вивчення навчальної дисципліни студент обов'язково виконує за будь якою темою на вибір 1 презентацію.

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
<i>Денна форма навчання</i>	
11-12	зміст презентації відповідає темі та результату навчання; презентація оформлена самостійно, правильно, якісно, дотримані всі вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту, наявність електронного (на носіїві) матеріалу презентації;
6-10	незначні недоліки у відповідності теми презентації заявленому результату навчання, виконанні презентації та її оформленні;
0-5	суттєві недоліки або ж повна невідповідність теми презентації результату навчання, вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту презентації.

– **виконання і захист контрольної роботи:**

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
<i>Заочна форма навчання</i>	
36-40	Зміст контрольної роботи відповідає варіанту, теоретичні аспекти проблеми розкриті, залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, довідників, періодичних видань та мережі Internet, текст контрольної роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог, студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати, та надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання.
27-35	Зміст контрольної роботи відповідає варіанту, теоретичні аспекти проблеми розкриті, залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, довідників, періодичних видань та мережі Internet, текст контрольної роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог, у процесі захисту студент виявив вміння логічно мислити, проте у відповідях допустив незначні неточності.
18-26	Зміст контрольної роботи відповідає варіанту, теоретичні аспекти проблеми розкриті, залучені матеріали навчальних підручників та посібників. При

	цьому у відповідях недостатньо точно були сформульовані причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами, оперування фактами відбувалося на рівні запам'ятовування.
9-17	Контрольна робота відповідає основним встановленим вимогам. Під час захисту студент не знав більшої частини матеріалу контрольної роботи, не вмів встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами, завчив матеріал без його усвідомлення.
1-8	Контрольна робота та її захист не відповідають основним встановленим вимогам: студент не знав більшої частини матеріалу контрольної роботи, не вмів встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами.

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Основи підприємництва: підручник / за заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. І.М. Сотник, Л.М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
3. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність : підручник. Ірпінь: Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, 2019. 500 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV зі змінами та доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Посібник для малих та середніх підприємств м'ясопереробної галузі з підготовки та впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР. URL : <https://bit.ly/3pqtGdb>.

Допоміжні

1. Ходаківський В. Проблеми активізації розвитку підприємницької складової галузі тваринництва в сучасному ринковому середовищі. URL : http://www.agrosvit.info/pdf/5_2016/2.pdf.
2. Доброва Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник, Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
3. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: практикум: навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 308 с.
4. Усенко С.О. Технологічні основи виробництва органічної продукції свинарства / С.О. Усенко, Мазанько М.О., Шостя А.М., Усенко О.О., Слинько В.Г., Чухліб Є.В., Березницький В.І. // Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія; за ред. О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб.: Видавництво ПП «Астрая», 2019. С. 278-285.
5. Усенко С.О., Шостя Г.М., Устенко А.В. Полтавські глинясті кури: історія і сьогодення. The 7th International scientific and practical conference “Modern research in world science” (October 2-4, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2022. P. 38-43
6. Недосєков В.В, Ситюк М.П., Мартинюк О.Г. та ін. Основи біобезпеки та благополуччя тварин: монографія. Ніжин, 2021. 252 с. URL : <https://bit.ly/3lRBzGe>.
7. Про схвалення Експортної стратегії України («дорожньої карти» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки : Розпорядження КМУ від 27 грудня 2017 р. № 1017-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80#Text>.
8. Мороз С.Э., Калашник Е.В., Тимошенко И. В. Электронная торговля и договора розничной купли-продажи в Украине: проблемы, требующие решений. Экономико-правовые перспективы развития общества, государства и потребительской кооперации: мат-лы III междунар. науч.-прак. интернет-конференции, г. Гомель, 31 марта 2021 г., Гомель : УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации», 2021. С. 184-189.
9. Мороз С., Калашник О., Каменова Д. Навчання підприємництву: пошук ефективного балансу м'яких і жорстких навичок. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : мат-ли VII міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, м. Полтава, 2-3 квіт. 2020 р., м. Полтава : ПУЕТ, 2020. С. 373-377.
10. Галич О.А., Мороз С.Е., Калашник О.В. Регіональні аспекти розвитку малого бізнесу і роль вищих навчальних закладів у формуванні підприємницьких компетенцій. Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки, 2018. Вип. 8. С.49-55.
11. Рекунов В.С., Мороз С.Е. Вплив особистісних характеристик підприємця на становлення і розвиток підприємницьких структур. Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур у рамках інтеграції до європейського простору : мат-ли IV міжнар. наук.-практ. конференції, м. Полтава, 24 берез. 2021 р., м. Полтава : ПДАА, 2021. С. 316-319

12. Сурнін К. А., Мороз С.Е. Soft skills – компетенції підприємця XXI століття. Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур у рамках інтеграції до європейського простору : мат-ли IV міжнар. наук.-практ. конференції, м. Полтава, 24 берез. 2021 р., м. Полтава : ПДАА, 2021. С. 352-355.

13. Мороз С.Е. Бізнес-освіта магістрів-аграріїв в умовах євроінтеграції: митний аспект. *Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття* : мат-ли всеукраїнського наук.-педагогічного підвищення кваліфікації, 18 липня – 28 серпня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 293-297.

14. Kniaz S., Shchebel A., Mrykhina O., Pavlenko O., Bohiv Y., Kalashnyk O., Moroz S., Kyrychenko O., Kushka B., Pastyrska I., Dzvonyk V. (2020) Factor analysis of the rationality of enterprise potential management in the coordinate system of organizational development. ARCTIC, 73(9), 2–27. (ISSN: 0004-0843). URL : <https://www.arcticjournal.org/show.php?v=73&i=9>.

15. Usenko S. O., Shostya A. M., Stoianovskyi V. G., Tenditnyk V. S., Birta G. O., Kravchenko O. I., Kuzmenko L. M. Influence of vitamins on the prooxidant-antioxidant homeostasis in boars under the conditions of heat stress. Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences, 2020, Vol. 3, № 2. P. 30-35.

16. Stoyanovskyu V. G., Usenko S. O., Shostya A. M., Kuzmenko L. M., Slynko V. G., Tenditnyk V. S. Hormonal regulation of prooxidant-antioxidant homeostasis in gilts Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences, 2020, Vol. 3, № 3. P. 39-43.

17. Usenko S. A., Kovalenko V.F., Shostya A.M., Siabro A. S., Pavlova I.V., Sarnavska I.V. Hypothesis about the cyclic lability of prooxidant-antioxidant homeostasis in sows. The First ESDAR-ECAR Online Conference (11-16 October 2021), Balice.

18. Goncharenko I., Svyrydenko N., Pelich Y., Shostia A., Getya A., Usenko S. Morphobiological traits of sexed and non-sexed sperm of Holstein bulls. Ukrainian Journal of Ecology, 2021, 11(3). <https://www.ujecology.com/articles/morphobiological-traits-of-sexed-and-nonsexed-sperm-of-holstein-bulls.pdf>

19. Siabro A., Usenko S., Kovalenko V., Shostya A., Chukhleb E. Hypothesis about the cyclic lability of prooxidant-antioxidant homeostasis in sows. Reproduction in Domestic Animals. Vol. 57. Supplement 1. January 2022. P. 84.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний веб-сайт Національної академії аграрних наук України. URL: <http://naas.gov.ua>.

2. Офіційний веб-сайт Асоціації тваринників України. URL : <https://usba.com.ua>.

3. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : www.minfin.gov.ua.

4. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL : www.kmu.gov.ua.

5. Офіційний веб-сайт Міністерства доходів і зборів України. URL: <http://minrd.gov.ua>.

6. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua.

7. Електронний репозитарій Полтавського державного аграрного університету. URL : <http://dSPACE.pdaa.edu.ua>.

8. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com>.

9. Онлайн платформа. Дія. Бізнес. URL : <https://business.diia.gov.ua>.

10. Портал для підприємців. URL : <https://sme.gov.ua>.

11. Показники зовнішньої торгівлі України : портал Державної митної служби України. URL : <https://bi.customs.gov.ua/uk/trade>.

12. Можливості для розвитку сталого та гуманного тваринництва в Україні: Екодія. URL : <https://ecoaction.org.ua/mozhlyvosti-rozvytku-staloho-tvarynnytstva.html>.

13. Journal of Innovation and Entrepreneurship. URL : <https://innovation-entrepreneurship.springeropen.com/>